

DOWIERZAĆ (40) *vb impf*

o oraz a jasne; -é- (2) *OpecŻyw, KochPs*, -e- (1) *Mącz*.

inf dowierzać (1). ◇ *praes 1 sg* dowierz(a)m (1). ◇ *2 sg* dowierzász (4). ◇ *3 sg* dowierzå (4); -å (3), -(a) (1). ◇ *1 pl* dowierzåmy (1). ◇ *3 pl* dowierzają (3); -ają (2), -(a)ją (1). ◇ *praet 3 sg m* dowierzåł (7). ◇ *3 pl m pers* dowierzali (6); -ali (5), -(a)li (1). ◇ *imp 2 sg* dowierzåj (4); -åj (2), -(a)j (2). ◇ *1 pl* dowierzåjmy (1). ◇ *con 2 sg f* byś dowierzåła (2). ◇ *3 pl m pers* by dowierzali (1). ◇ *part praes act* dowierzając (5); -a- (3), -(a)- (2).

Sł stp, Cn notuje, *Linde XVII(XVIII) – XVIII w. s. v. dowierzyć*.

1. Wierzyć, ufać komuś, czemuś, polegać na kimś, czymś, pokładać w kimś wiarę, mieć zaufanie do kogoś; *adcredere, confidere, confiditare, credere, fidere, fiduciam habere, niti, praeberere se credulum, praefidentem esse, sperare bene Cn (39)* : A iżby nam dał przykład/ iż nam zle chodzić w niedokończoney wierze/ gdiż Piotr nie prawie dowierzał/ iedno pytał/ Pánie iefliś ty ieft. *RejPos* 245; *RejZwierc* 184; *KochSz* B2.

dowierzać komu, czemu (6): Nie koźdemu dowierzaymy. *BierEz* P3, L3; aby rzeczy przyśzłe mogły być poznawane po liniach, to ieft, brozdach niektorich na dłoni ręku [...] wżakoż ia iako themu fie nieprzeciwię, tak też niebarzodowierzam *GlabGad* P; *BierRozm* 14; *KmitaSpit* Bv. *Cf Zwrot*.

Zwrot: »dowierzać słowom« (1): nie dowierzałś mocnym obietnicam iego/ á więcey fie zåwieszålś albo dowierzałś słowom albo obietnicam człowieká omylnego *RejAp* 179.

Szereg: »zawieszać się albo dowierzać« (1); *RejAp* 179. *Cf Zwrot*.

α. Z przeczeniem (30) : Ieflim fie kiedy włmiechał knim/ niedowierzåli [*Si quando ridebam ad eos, non credebant*] *Leop Iob* 29/24; *BielKron* 211v; *RejPos* 112 [2 r.]; Niedowierzać. *Diffidere. Calag* 350b.

nie dowierzać komu, czemu (22): *BierEz* K4; *BielŻyw* 20, 39; *MiechGlab* 37; *RejKup* Z; Tedy niektorzy z nich włękkłfy fie/ niedowierzåjąc [*non credentes*] Boskiey Íprawiedliwości/ wćiekåli *Leop 2.Mach* 8/13; *RejFig* Bb4; *BielKron* 85, 368v, 377v; *Mącz* 188a; *RejAp* 179 [2 r.]; iż ci dwa ktorzy Ízli tåk rozmawiając fie o thym Pánu nålzym/ iż iefzczę prawie nie dowierzåli themu iego z martwych wltåniu. *RejPos* 112, 130 [2 r.], 154; *HistHel* D2; Obcy ku mnie twarz chętliwå łobie zmysłåją/ Nålłåbieli/ y zamkóm iuz nie dowierzåją. *KochPs* 25; *SkarKaz* 419b. *Cf Zwrot*.

nie dowierzać w czym (1): Thak iż kxiåżę Lefzko czarny nie dowierzåjąc w file rycerftwa fwego zaiechał do węgier z żonå fwą imieniem Gryfina. *MiechGlab* 34.

Ze zdaniem dopełnieniowym [aby] (1): A tys k łobie ludzie wziål miły panie/ ktorzy niedowierzali aby pan bog włudziach miał miefzkać [*etenim non credentes, inhabitare Dominum Deum*]. *WróbŻółt* 67/19.

Przysłowie: Kåźdemu kto nie dowierza/ Vbywa zåwždy przymierza *RejZwierc* 231v.

Zwrot: »nie dowierzać słowom [czyim]« (2): Niechćieliście po tym iść doniey [ziemi]/ åle niedowierzåjąc słowam Pána Bogå nålzego [*sed increduli ad sermonem Domini Dei nostri*] Ízemrålście w namiećiech wållych *Leop Deut* 1/26; *RejAp* 179.

Szeregi: »nie dufać i nie dowierzać« (1): Ale kthorzyby wżgårdziwłzy prawdę/ [...] wdåli fie w ine Ípråwy á w ine wymyłly fwiåtå tego/ á nie dufåli y nie dowierzåli Pánu Íwemu: wzrufza nå nie złę pány *RejPos* 130.

»nie dowierzać i podeźrzany mieć« (1): ktorim [Gotom] Zeno Cefarz nie dowierzaiąc y podezrzane maiąc połłał ie aby włofką ziemię wybawili z moci Odoakra *MiechGlab* 37.

2. *Oddawać w opiekę, powierzać [komu] (1)* : Mily Iudálfu polétzám tobie mégo milégo fynd [...]
matko milofciwá/ obezrzy ktotz fiedzi podle twégo fynd/ [...] a nigdybys Iudáffowi niedowierzala.
OpecŻyw 86.

Synonimy: 1. *dufać, zawieszać się*; 2. *polecać*.

Formacje pochodne cf WIERZYĆ.

Cf **DOWIERZAJĄCY**

BZ